

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ ЩОДО ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ

С.М.АМЕЛІНА, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: svetlanaamelina@ukr.net

Р.О.ТАРАСЕНКО, кандидат технічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: r_tar@nubip.edu.ua

Анотація. У статті розглянуто основні шляхи формування програм підготовки перекладачів в університетах Східної Європи щодо вивчення інформаційних технологій в перекладі, які нині є основним інструментарієм перекладачів. Виявлено, що значна кількість університетів Польщі, Чехії, Литви пропонує програми підготовки перекладачів з акцентом на опанування інноваційних технологій перекладу, які базуються на застосуванні спеціалізованого програмного забезпечення. Встановлено, що формування інформаційної компетентності перекладачів в розглянутих університетах здійснюється шляхом запровадження нових спеціальностей, які передбачають підготовку перекладачів до здійснення професійної діяльності виключно із застосуванням систем автоматизованого перекладу; уведення до дисциплін навчального плану окремих модулів, розділів, тем щодо застосування інформаційних технологій у перекладі; організації проведення виробничих практик у компаніях, які будують свою діяльність на використанні САТ-систем та інших інформаційних технологій; пропозиції курсів для студентів з вивчення САТ-систем на безоплатній та платній основі з можливістю отримання сертифікату; вивчення нових видів перекладацької діяльності, які базуються виключно на застосуванні спеціалізованих програмних продуктів; проведення ворк-шопів для оволодіння практичною складовою використання САТ-систем у процесі реалізації перекладацьких задач. Вказано на можливості імплементації досвіду університетів Польщі, Чехії, Литви у вітчизняних вищих навчальних закладах.

Ключові слова: інформаційні технології, інструментарій перекладача, зміст підготовки, інформаційна компетентність, САТ-системи, перекладач.

Актуальність (Introduction). З урахуванням запитів інформаційного суспільства суттєвий інтерес становить вивчення стану формування інформаційної компетентності сучасних фахівців, зокрема перекладачів, як в університетах провідних держав [1, 2, 3] системи професійної підготовки яких є усталеними, так і у вищих навчальних закладах інших країн. Важливим для вітчизняних університетів є врахування досвіду такої діяльності в країнах, які відносно недавно стали членами Євросоюзу і здійснюють трансформацію освітніх систем відповідно до загальноєвропейських та світових підходів. Виходячи з цього актуальним є дослідження процесів підготовки майбутніх перекладачів у вищих навчальних закладах країн Східної Європи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Предметом вивчення дослідників східноєвропейських країн дедалі частіше стають питання місця і ролі новітніх інформаційних технологій у підготовці перекладачів, які у майбутньому спеціалізуватимуться на здійсненні науково-технічного перекладу. Зокрема, Р. Пржибильська [5] проаналізувала співвідношення традиційних і нових дисциплін у підготовці майбутніх перекладачів, акцентувавши увагу на збільшенні частки останніх у програмах польських університетів. Й. Ковалевскайте, Й. Вайсенонієне [4] до-

слідили ставлення студентів до нових модулів і тем у програмах підготовки майбутніх перекладачів, які пов'язані з використанням систем автоматизованого перекладу, констатували розуміння ними важливості опанування новітніх технологій для майбутньої кар'єри. Однак, питання шляхів запровадження вивчення нового інструментарію перекладача у освітній процес вищих навчальних закладів країн Східної Європи, які інтегруються у загальноєвропейський освітній простір, потребує детального розгляду.

Мета (Purpose). Розглянути місце інформаційних технологій як основного сучасного інструментарію перекладача у програмах підготовки майбутніх перекладачів вищих навчальних закладів Польщі, Чехії, Литви.

Методи (Methods). У процесі проведення дослідження для компаративного аналізу були використані освітні програми, навчальні плани, модульні книги університетів та вищих навчальних закладів Польщі, Чехії, Литви, які здійснюють підготовку перекладачів.

Результати (Results). Варто зазначити, що останнім часом польські університети та науковці стали приділяти більше уваги питанню необхідності вивчення майбутніми перекладачами інформаційних технологій з метою їх застосування у подальшій професійній діяльності. Підтвердженням цього є впровадження університетами у програми підготовки перекладачів елементів, спрямованих на опанування інформаційних технологій, та проведення досліджень, пов'язаних із цим процесом. Так, І. Зигмунт зазначає, що професія перекладача нині зовсім не та, якою вона була ще навіть 10 років тому. Вона не втратила свого значення, але її характер змінився та, ймовірно, буде продовжувати змінюватися під впливом розвитку нових технологій і зростаючої глобалізації. Оскільки змінився ринок послуг з перекладу, змінилися інструменти перекладача, то мають змінитися і підходи до його підготовки [8]. Автор вважає, що інформаційні технології стають все більш необхідним доповненням індивідуального таланту, досвіду і навичок перекладача. Констатуючи, що бюро перекладів дедалі більше застосовують у своїй діяльності системи автоматизованого перекладу, І. Зигмунт позитивно оцінює їх інвестиції в такі технології для забезпечення конкурентоспроможності на ринку перекладацьких послуг. Однак, вона відзначає, що при цьому виникає небезпека для багатьох перекладачів, навіть для тих, хто має високу кваліфікацію і великий досвід роботи, пов'язана із втратою роботи через відсутність або брак умінь виконання перекладацьких задач із застосуванням зазначених технологій. Крім того, зростаюче застосування системи автоматизованого перекладу зменшує також шанси на працевлаштування тих випускників зі спеціальності «Переклад», які не набули відповідних знань та умінь щодо їх застосування у процесі навчання.

Усвідомлюючи появу таких новітніх вимог до компетентностей майбутніх перекладачів, низка університетів Польщі почала приділяти посилену увагу до вивчення ними інформаційних технологій в перекладацькій діяльності. Це знайшло своє відображення у включенні до переліку обов'язкових дисциплін навчального плану, поряд із традиційними курсами з вивчення інформатики, дисциплін, спрямованих на вивчення спеціалізованих програмних продуктів та інноваційних перекладацьких технологій, побудованих на їх застосуванні. Зокрема, це Варшавський університет (Uniwersytet Warszawski), Лодзинський університет (Uniwersytet Łódzki), університет імені Адама Міцкевича у Познані (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), університет Казимира Великого (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego), Опольський університет (Uniwersytet Opolski) та ін.

У 2015 році деякі університети запровадили вивчення студентами у межах дисциплін професійного спрямування тем щодо застосування інформаційних технологій в перекладі. Так, навчальний план підготовки перекладачів у Варшавському університеті на третьому курсі бакалаврату передбачає опанування дисципліни «Трансляторика». Її зміст складають такі, досить традиційні, теми: визначення перекладу, класифікація видів перекладів, історія перекладу, поняття еквівалентності і його еволюція, стратегії та методи перекладу, компетенції перекладача. Водночас до зазначеного переліку тем додано тему «Нові напрями в дослідженнях перекладу: аудіовізуальний переклад, локалізація,

комп'ютерний переклад», яка спрямована на опанування технологій автоматизованого перекладу.

В університеті імені Адама Міцкевича у Познані (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) розроблено програму підготовки перекладачів із чітким поділом на теоретичний і практичний блоки. До практичного блоку увійшла, крім дисциплін лінгвістичного та галузевого спрямування, таких як «Практика письмового перекладу», «Переклад засвідчених документів», «Переклад юридичних текстів», «Мова економіки», «Переклад економічних текстів», «Переклад комерційних контрактів», «Переклад технічних текстів», також «Комп'ютерний переклад».

Вивчення студентами нових технологій перекладу у польських університетах продовжується у межах магістерських програм, хоч і пропонується здебільшого у вибірковій частині програм або як додаткова можливість на курсах поза програмою. Зокрема, підготовка магістрів в Університеті Казимира Великого (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego) у Бидгощі передбачає можливість безкоштовного вивчення програмного забезпечення CAT SDL Trados Studio з отриманням відповідного сертифіката.

Деякі польські університети спрямували свої зусилля на організацію практичного навчання майбутніх перекладачів шляхом надання їм можливості проходження практики в установах, які використовують у своїй діяльності CAT-системи. Так, з 2013 року Опольський університет (Uniwersytet Opolski) співпрацює з компанією TextPartner sp.j., яка приймає для індивідуальних стажувань кращих студентів-філологів старших курсів. Така форма навчання позиціонується як унікальна можливість для забезпечення галузевої практики перекладу, набуття знань щодо принципів використання інструментів для підтримки перекладу (CAT-інструментів), а також вивчення методів обробки та підготовки перекладених файлів (так званих інженерних файлів). Під час безпосередніх контактів з досвідченою командою співробітників фірми TextPartner sp.j. студенти також дізнаються про основи управління перекладацькими проектами, методи пошуку інформації та процедури щодо забезпечення якості перекладу, який виконується із використанням інформаційних технологій.

У тих університетах, де програми підготовки перекладачів не містять дисциплін, зміст яких пов'язаний з використанням інформаційних технологій, студентам пропонують їх вивчення у межах додаткових курсів. Зокрема, Сілезький університет в Катовіце (Uniwersytet Śląski w Katowicach) організовує одноденні курси для навчання перекладу із застосуванням CAT-інструментів, які проводяться сертифікованим викладачем. Об'єктом вивчення на зазначених курсах обрано систему автоматизованого перекладу MemoQ.

Заслужують на увагу також підходи польських університетів до додаткових навчальних пропозицій щодо набуття тих знань і умінь, які вкрай необхідні майбутнім перекладачам. Враховуючи відомі обмеження щодо можливості трансформації навчальних планів, розширення змісту навчальних програм, проведення традиційних форм аудиторних занять, одним із шляхів компенсації браку зазначених знань і умінь є організація і проведення «Майстерень перекладу». Такі заходи є додатковою пропозицією, спрямованою на поглиблене опанування окремих розділів програми підготовки перекладачів. Вони адресовані як студентам бакалаврату, так і магістратури, хоч не виключають можливості участі у них перекладачів-практиків та інших зацікавлених осіб. Їх метою є набуття і вдосконалення компетентностей щодо окремих аспектів перекладу, ознайомлення з новими інструментами роботи перекладача, особливо із CAT-системами, і підготовка до іспиту для отримання кваліфікації присяжного перекладача. Реєстрація для участі у роботі «Майстерень» триває протягом усього навчального року, а заняття починаються після набору мінімальної кількості учасників (запланована чисельність у групі становить 10-20 осіб). Програма заходів охоплює кілька пропозицій, а саме: навчальний курс для початківців перекладу, підготовчі курси для кандидатів у присяжні перекладачі, майстер-класи: спілкування німецькою мовою, здійснення перекладу економічних текстів, виконання синхронного перекладу, застосування програми для підтримки перекладу SDL Trados

Studio. Після завершення навчання у «Майстернях перекладу» їх учасники отримують сертифікати.

Вища школа міжнародних відносин в Лодзі (Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych w Łodzi) урізноманітнює програму підготовки майбутніх перекладачів шляхом пропозиції додаткових спеціалізацій, а саме: комп'ютерний переклад, держбезпека, міжнародна журналістика, країнознавство. Програми навчання за спеціалізаціями спрямовані на поглиблене вивчення дисциплін в галузі інформаційних технологій, економіки, міжнародних відносин.

У Ягеллонському університеті в Кракові (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) однією із основних дисциплін програми підготовки перекладачів є «Теорія перекладу», яка містить такі теми: переклад як акт мовної комунікації, динамічна еквівалентність, формальна еквівалентність, ознаки невербального спілкування і перекладу, теорії перекладу, переклад і сенс посилання (прагматичний, емоційний, внутрішньомовний), когнітивізм і теорії перекладу, порівняльний аналіз і переклад, послідовність та інформативність тексту, класифікація помилок перекладу, переклад конференцій, переклад юридичних текстів і юридичних послуг, комп'ютерний переклад, аудіовізуальний переклад, викладання іноземних мов і перекладу, європейські стандарти на послуги з перекладу, Закон про авторське право, завірений переклад, професійні організації перекладачів, професії перекладача. Як бачимо, серед широкого спектру тем дисципліни «Теорії перекладу» (зауважимо, що деякі з них є окремими модулями і навіть дисциплінами у вітчизняних університетах) є комп'ютерний переклад.

Одним із прикладів щодо підходів чеських університетів до опанування майбутніми перекладачами інформаційних технологій є досвід університету Палацького в Оломоуці (Univerzita Palackého v Olomouci). У ньому на першому курсі для майбутніх перекладачів передбачено вивчення дисципліни «Інформаційні технології» обсягом 3 кредити у першому семестрі й 3 кредити у другому семестрі. Зазначений курс орієнтований на набуття компетентностей щодо застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Зміст дисципліни у першому семестрі містить такі теми: вступ до ІТ-обладнання, інфільтрація комп'ютера, принципи кібер-безпеки, електронна пошта (налаштування і розширені функції управління), World Wide Web (веб-браузери, розширений веб-пошук), веб-редагування HTML, MS Word (комплексне редагування документів). До змісту дисципліни у другому семестрі входять, зокрема, такі теми: створення і форматування складних презентацій у PowerPoint; електронні таблиці й графіки в MS Excel; створення, редагування і кодування документів у форматі PDF; сканування і редагування растрової графіки в Adobe Photoshop; створення простих бази даних в MS Access; управління даними архівів.

Наступним етапом набуття знань і умінь з використання інформаційних технологій безпосередньо у фаховій діяльності є вивчення майбутніми перекладачами на другому курсі дисципліни «Комп'ютерний переклад» («Computer Aided Translation»), яка слугує для ознайомлення студентів зі способами використання комп'ютерних технологій у процесі перекладу. Зокрема, вона забезпечує набуття знань із загальної теорії перекладу на основі інформаційних технологій і дозволяє сформуванню базові навички використання різних програмних продуктів, які належать до CAT-систем: Wordfast Classic, Wordfast Pro, PlusTools, Kilgray's MemoQ, MemSource. Дисципліна вивчається у осінньому семестрі в обсязі 3 кредитів, які передбачають опанування технологічних операцій з документами для перекладу (сканування і розпізнавання, імпорт, експорт, редагування), принципів створення електронних глосаріїв і управління ними, основ роботи з базами пам'яті перекладів тощо. Основна увага під час вивчення дисципліни «Комп'ютерний переклад» у весняному семестрі (4 кредити) зосереджується на формуванні умінь роботи з різними програмними засобами для здійснення автоматизованого перекладу і роботи з перекладеними документами. Для цього передбачено відпрацювання операцій формування термінологічних баз (TB); створення баз пам'яті перекладів (TM) шляхом вирівнювання вихід-

них текстів і їх існуючих перекладів; конвертації різних форматів баз пам'яті перекладів; управління базами пам'яті перекладів у мережевому середовищі; перекладу графічно складних документів, їх редагування та підготовки до друку в настільних видавничих системах (DTP); редагування машинного перекладу (MT); комплексного управління перекладацькими проектами. Виконання підсумкового спільного перекладацького проекту забезпечує розвиток у студентів здатності працювати разом в одній команді і координувати хід операцій, необхідних для успішного завершення великого перекладацького проекту. Крім того, студенти мають можливість ознайомитися зі спеціалізованими інструментами для локалізації програмного забезпечення [6].

Компетентнісний підхід, запроваджений литовськими університетами у систему професійної підготовки фахівців, дозволив їм структурувати освітні цілі за компетентностями, сконцентрувавши окрему увагу на інформаційній складовій. Зокрема, підготовка майбутніх перекладачів у Вільнюському університеті (Vilniaus universitetas) спрямована на формування у студентів бакалаврата професійно значущих компетентностей, а саме:

- фахової, яка передбачає здатність здійснювати письмовий переклад різних текстів з однієї мови на іншу; використовувати і вдосконалювати необхідні для перекладача ресурси;

- когнітивної, що визначає глибокі знання рідної мови і першої іноземної мови; хороше знання другої іноземної мови; здатність до здійснення теоретичних перекладознавчих, лінгвістичних і літературознавчих досліджень; відмінні знання в галузі інформаційних технологій [7].

Акцентування на такій складовій когнітивної компетентності, як інформаційна, створює умови для застосування перекладачами інформаційних технологій у майбутній професійній діяльності в якості найсучасніших засобів перекладу, здійснення ефективного пошуку та оцінювання інформації, критичного аналізу інформації, отриманої з різних джерел шляхом застосування технічних засобів.

Магістерська програма підготовки перекладачів у Вільнюському університеті передбачає формування більш розширеного переліку компетентностей, зокрема таких, як: метакогнітивної, системної, перекладацької, інформаційно-технічної, мовної, міжкультурної, компетентності з надання послуг перекладу. Виокремлення окремої компетентності (інформаційно-технічної) у системі компетентностей, метою формування якої є структурування спеціальних знань та умінь щодо застосування програмних і апаратних засобів у перекладі, свідчить про спрямування підготовки перекладачів на якісно новий рівень опанування інформаційних технологій.

Програма магістратури Вільнюського університету є привабливою для тих, хто хоче не тільки поглибити знання, вдосконалити уміння і навички перекладу, але й оволодіти методикою локалізації, новими технологіями термінологічного менеджменту і перекладу, навичками управління перекладацьким проектом.

За аналогічною системою здійснюється формування інформаційної компетентності майбутніх перекладачів у Державній установі «Вільнюський коледж» (Vilniaus Verslo Kolegija) і університеті Вітаутаса Великого (Vytauto Didžiojo universitetas), де на вивчення бакалаврами САТ-систем та спеціалізованого інструментарію для управління інформацією відводиться 6 кредитів.

Можна вважати унікальною на ринку освітніх послуг пропозицію Каунаського технологічного університету (Kauno technologijos universitetas) щодо підготовки фахівців за спеціальністю «Переклад і технологія локалізації». Особливість цієї спеціальності полягає в тому, що перекладачі готуються для роботи виключно із системами автоматизованого перекладу, які застосовуються для реалізації перекладацьких проектів, локалізації програмних продуктів та веб-сайтів. У процесі навчання студенти опановують широкий спектр програмного забезпечення для здійснення перекладу і локалізації: SDL Trados Studio, MemoQ, OmegaT, DejaVu, Wordfast, Passolo, Catalyst, Language Studio, Multilizer, Visual Localize. Особлива увага приділяється набуттю навичок роботи з програмними

продуктами SDL Trados, які найчастіше використовуються в усьому світі, як окремими перекладачами, так і перекладацькими організаціями.

Висновки і перспективи (Discussion). Таким чином, аналіз шляхів формування програм підготовки перекладачів в університетах Польщі, Чехії, Литви щодо вивчення сучасного інструментарію дозволив виокремити основні з них, а саме:

- уведення до дисциплін навчального плану бакалаврської і магістерської підготовки окремих модулів, розділів, тем щодо застосування інформаційних технологій у перекладі;

- організація проведення виробничих практик у компаніях, які будують свою діяльність на використанні CAT-систем та інших інформаційних технологій;

- пропозиція курсів для студентів з вивчення CAT-систем на безоплатній та платній основі з можливістю отримання сертифікату за результатами складання відповідного екзамену;

- вивчення нових видів перекладацької діяльності, які базуються виключно на застосуванні спеціалізованих програмних продуктів;

- проведення ворк-шопів для оволодіння практичною складовою використання CAT-систем у процесі реалізації перекладацьких задач;

- запровадження нових спеціальностей, які передбачають підготовку перекладачів до здійснення професійної діяльності виключно із застосуванням систем автоматизованого перекладу.

Перспективи дослідження можуть бути пов'язані із пошуком шляхів імплементації досвіду країн Східної Європи у вітчизняних університетах, які здійснюють підготовку перекладачів.

Список використаних джерел

1. Амеліна С.М. Особливості інформаційно-технологічної підготовки майбутніх перекладачів у вищих навчальних закладах Німеччини / С.М.Амеліна, Р.О.Тарасенко // Вища школа. – 2014. – №8. – С. 94-100.

2. Амеліна С.М. Тенденції формування інформаційної компетентності перекладачів в університетах США в умовах глобалізації / С.М.Амеліна, Р.О.Тарасенко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія» / Ред.кол.: Ніколаєнко С.М. (відп.ред.) та ін. – К., видавничий центр НУБіП України, 2014. – Вип. 199. – Ч.2. – С. 16-25.

3. Амеліна С.М. Інформаційно-технологічна складова у програмах підготовки майбутніх перекладачів в університетах Великобританії / С.М.Амеліна, Р.О.Тарасенко // Порівняльно-педагогічні студії : наук.-пед. журн. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки, Уман. держ. педагогічний ун-т ім. Павла Тичини. – К.: [б. в.], 2014. – № 2-3 (20-21). – С. 169-174.

4. Kovalevskaitė J. Technologijos ir praktinės užduotys vertimo mokyme: studentų nuomonės tyrimas / J. Kovalevskaitė, J.Vaičėnienė // Sustainable Multilingualism. – №8. – 2015. – P. 160-180.

5. Przybylska R. Językoznawstwo praktyczne czy stosowane – jaka przyszłość / R. Przybylska // POLONICA XXXIII. – 2012. – P. 25-31.

6. Univerzita Palackého v Olomouci. Informace o studiu. Studijní rok 2011/2012. – Olomouc, 2011. – 397 p.

7. Vilniaus universiteto Filologijos Fakultetas. – Vilniaus, 2016. – 90 p.

8. Zygmunt I. Czy tłumaczenie ma przyszłość? – Języki w Europie. – 2014. – № 2. – С. 23-26.

References

1. Amelina, S.M., Tarasenko, R.O. (2014). Osoblyvosti informatsiino-tekhnologichnoi pidhotovky maibutnikh perekladachiv u vyshchychkh navchalnykh zakladakh

Nimechchyny [Features of information-technological training future translators in higher education institutions in Germany]. Vyshcha shkola, 8, 94-100.

2. Amelina, S.M., Tarasenko, R.O. (2014). Tendentsii formuvannia informatsiinoi kompetentnosti perekladachiv v universytetakh SShA v umovakh hlobalizatsii [Trends in formation of information competence of translators at US universities under the conditions of globalization]. Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy / Seriya «Pedahohika. Psykholohiia. Filosofiiia» / Red.kol.: Nikolaienko S.M. (vidp.red.) ta in. – K., vydavnychiy tsestr NUBiP Ukrainy, 199, 2, 6-25.

3. Amelina, S.M., Tarasenko, R.O. (2014). Informatsiino-tekhnologichna skladova u prohramakh pidhotovky maibutnikh perekladachiv v universytetakh Velykobrytanii [Information technology component in the training future translators in UK universities]. Porivnialno-pedahohichni studii : nauk.-ped. zhurn. / Nats. akad. ped. nauk Ukrainy, In-t pedahohiky, Uman. derzh. pedahohichniy un-t im. Pavla Tychny, 2-3 (20-21), 169-174.

4. Kovalevskaitė, J., Vaičėnienė, J. (2015). Technologijos ir praktinės užduotys vertimo mokyme: studentų nuomonės tyrimas [Technology and practical exercises in translation: student opinion]. Sustainable Multilingualism, 8, 160-180.

5. Przybylska, R. (2012). Językoznawstwo praktyczne czy stosowane – jaka przyszłość [Linguistics practical or applied - what is the future]. POLONICA XXXIII, 25-31.

6. Univerzita Palackého v Olomouci. Informace o studiu. Studijní rok 2011/2012 [Palacky University in Olomouc. Information about the study. Study year 2011/2012] (2011). Olomouc, 397.

7. Vilniaus universiteto Filologijos Fakultetas [Vilnius University Faculty of Philology] (2016). Vilniaus, 90.

8. Zygmunt, I. (2014). Czy tłumaczenie ma przyszłość? [Does the translation have a future?]. Języki w Europie, 2, 23-26.

ПУТИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОГРАММ ПОДГОТОВКИ ПЕРЕВОДЧИКОВ В УНИВЕРСИТЕТАХ ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ ПО ИЗУЧЕНИЮ СОВРЕМЕННОГО ИНСТРУМЕНТАРИЯ

С.Н.Амелина, Р.А.Тарасенко

Аннотация. В статье рассмотрены основные пути формирования программ подготовки переводчиков в университетах Восточной Европы по изучению информационных технологий в переводе, которые в настоящее время являются основным инструментарием переводчиков. Выявлено, что значительное количество университетов Польши, Чехии, Литвы предлагают программы подготовки переводчиков с акцентом на освоение инновационных технологий перевода, основанные на применении специализированного программного обеспечения. Установлено, что формирование информационной компетентности переводчиков в рассматриваемых университетах осуществляется путем открытия новых специальностей, предусматривающих подготовку переводчиков к осуществлению профессиональной деятельности исключительно с применением систем автоматизированного перевода; введения в дисциплины учебного плана отдельных модулей, разделов, тем по применению информационных технологий в переводе; организации проведения производственных практик в компаниях, которые строят свою деятельность на использовании САТ-систем и других информационных технологий; предложения курсов для студентов по изучению САТ-систем на бесплатной и платной основе с возможностью получения сертификата; изучения новых видов переводческой деятельности, которые основаны исключительно на применении специализированных программных продуктов; проведения ворк-шопов для овладения практической составляющей использования САТ-систем в процессе реализации переводческих задач. Указано на возможности имплементации опыта университетов Польши, Чехии, Литвы в отечественных высших учебных заведениях.

Ключевые слова: информационные технологии, инструментарий переводчика, содержание подготовки, информационная компетентность, CAT-системы, переводчик.

WAYS OF FORMATION TRAINING PROGRAMS FOR STUDY OF MODERN TRANSLATOR'S TOOLS IN EAST EUROPEAN UNIVERSITIES

S.M. Amelina, R.O. Tarasenko

Abstract. The article deals with the problem of the main ways of forming training programs for translators for the study of information technology in the translation at East European universities, which currently are the main tools of translators. It should be noted that recently universities and scholars began to pay more attention to the need to study of information technology by translators for their use in future careers. It was revealed that a significant number of universities in Poland, the Czech Republic, Lithuania offer training programs for translators with an emphasis on the development of innovative translation technology based on the use of specialized software. It was found that the formation of information competence of translators in these universities is carried out through the opening of new specialties, providing training translators to carry out professional activities exclusively to the use of automated translation systems; implementation of modules, sections, topics oriented on the use of information technology in the translation to the curriculum; organization of practical training in companies that base their activities on the use of CAT-systems and other information technologies; offering courses for students studying CAT-systems on free and paid basis with the possibility of obtaining the certificate; exploring new types of translation, which are based exclusively on the use of specialized software; workshops for mastering the practical component of the use of CAT-systems in the solution of translation problems. The possibility of the implementation of experience of universities in Poland, the Czech Republic, and Lithuania at universities is indicated.

Keywords: information technology, translation tools, content, information competence, CAT-system, translator.

УДК 377.35:378

РОЗПОДІЛ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ЗАВДАНЬ ЗА ХАРАКТЕРОМ ТА МІСЦЕМ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНЖЕНЕРІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

I. М. Буцик, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: i_butsyk@ukr.net

Анотація. У статті розглядаються питання розкриття змісту понять навчальне завдання та задача, визначено та розподілено дослідницькі завдання за характером та місцем навчальної діяльності студентів на лабораторних заняттях, подано характеристику навчально-дослідницьких та науково-дослідницьких завдань відтворювального, евристичного та творчого характерів.

Ключові слова: завдання, задачі, дослідницька діяльність, навчання, інженер, лабораторні заняття.

Актуальність (Introduction). На сьогодні актуальною є підготовка висококваліфікованих фахівців, готових до роботи в умовах виробництва, що постійно розвивається. Згідно європейської та національної рамок кваліфікацій сучасний фахівець має володіти здатністю розв'язувати складні задачі у певній галузі професійної і навчальної діяльності, демонструвати майстерність та новаторство для вирішення складних і непередбачува-

© I. М. Буцик, 2016